Eduskunnan lakivaliokunta

U 14/2022 vp

Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin ja direktiivin 2008/99/EY korvaamisesta täydentävä jatkokirjelmä UJ */2022 vp

1 Lausunnon tarkoitus ja valmistelu

Valtioneuvosto on laatinut jatkokirjelmän eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi ympäristönsuojelusta rikosoikeudellisin keinoin ja direktiivin 2008/99/EY korvaamisesta. Eduskunnan lakivaliokunta on pyytänyt Keskusrikospoliisilta asiantuntijalausuntoa ja asiantuntijan kuulemista liittyen Valtioneuvoston jatkokirjelmään UJ */2022 vp.

Keskusrikospoliisi on antanut lausunnon lakivaliokunnalle aiemmin direktiiviehdotuksesta (POL-2022-20782).

Keskusrikospoliisi yhtyy jatkokirjelmässä esitettyyn Suomen kantaan ja kiinnittää huomiota edelleen aiemmin antamassaan lausunnossaan esitettyihin seikkoihin.

2 Keskusrikospoliisin nostamat Valtioneuvoston jatkokirjelmän UJ */2022 vp osalta

Ympäristörikosten osalta on jo vuosia nostettu esiin ympäristörikollisuuden alhainen kiinnijäämisriski. Alhaisen kiinnijäämisriskin ohella tuomioistuimissa omaksuttu rangaistuskäytäntö vaikuttaa ympäristörikosten osalta lievältä. Rangaistusasteikkojen koventamisella olisi välillinen vaikutus 18 artiklassa tarkoitettujen tutkintamenetelmien käytettävyyteen esitutkinnassa. Pakkokeinolaki määrittelee, rikoksen vakavuudesta riippuen, mikä keinovalikoima pakkokeinoja on käytettävissä rikoksen selvittämiseen. Käytännössä pakkokeinovalikoima on laajemmin sovellettavissa vain törkeimmissä ympäristörikoksissa. Rangaistusasteikkoa koventamalla pakkokeinojen soveltamisen piiriin tuotaisiin useampia ympäristörikostyyppejä, mikä tehostaisi niiden tutkintaa.

Ympäristörikokset ja varsinkin vakavat ympäristörikokset tehdään usein osana liiketoimintaa tai liiketoiminnan ohessa. Taloudellisen intressin takia ympäristörikokset luokitellaan Suomessa osittain talousrikoksiksi. Keskusrikospoliisi pitää yhteisösakon mittaamisperusteeksi ehdotettua määräprosenttia liikevaihdosta selkeänä, mutta herättää myös kysymyksen minkä hetken liikevaihdon mukaan sakko määrättäisiin. Ajankohdan määrittäminen olisi tärkeää muun muassa yhteisösakon maksamisen turvaamiseksi tehtävien turvaamistoimien oikeasuhtaisen määrän selvittämiseksi esitutkinnan aikana.

Ympäristörikokset ovat nykyisin kansainvälisiä ja viranomaisyhteistyötä vaativaa rikostorjuntaa. Keskusrikospoliisin näkemyksen mukaan tiedonvaihdon edellytyksiä tulisi madaltaa erityisesti ympäristörikosten estämiseksi ja ympäristön turvallisuutta uhkaavan vaaran estämiseksi. Esitutkintavaihetta koskevat tiedonsaantia ja -luovutusta koskevat säännökset viranomaistoiminnassa ovat ajantasaisia.

Keskusrikospoliisi varaa mahdollisuuden tulla kuulluksi lainsäädäntötyön myöhemmissäkin vaiheissa.

Keskusrikospoliisin päällikkö
Poliisineuvos Robin Lardot

Rikoskomisario Riku Lindqvist

Automaattisesti päivittyvä allekirjoitusfraasi. Älä poista tätä kenttää, jos allekirjoitat asiakirjan sähköisesti.